

15 JAAR KLIMMEN OP DE EFFECTLADDER

OVERZICHT VAN ALLE ONDERZOEKEN NAAR HOME-START IN DE PERIODE 1993-2009

Home-Start is een opvoedondersteuningsprogramma, waarin getrainde vrijwilligers gezinnen met een ondersteuningsvraag bezoeken. Het gaat om gezinnen met jonge kinderen. Vijftien jaar geleden is Home-Start in Nederland geïntroduceerd, vanuit Engeland. Inmiddels wordt Home-Start wereldwijd in 20 landen aan ouders aangeboden. In Nederland zijn meerdere onderzoeken en meerdere vormen van onderzoek naar Home-Start verricht. Op de volgende pagina treft u een overzicht aan.

Onderzoeken naar Home-Start zijn weergegeven op de zogeheten Effectladder (van Yperen en Veerman). De kolommen tonen de achtereenvolgende ontwikkelingsstadia van Home-Start. Per fase worden de uitgevoerde onderzoeken vermeld. De onderzoeksmethoden veranderen naarmate het Home-Startprogramma zich verder ontwikkelt en er nieuwe vragen worden gesteld. Ook laat de effectladder de lange weg zien die nodig is om op het hoogste niveau (vier) van de ladder te komen.

VAN 0 NAAR 1

IS DE INTERVENTIE GOED BESCHREVEN?

1993 – 1994

GESTANDAARDISEERD

Home-Start is gestandaardiseerd door Home-Start International en in Nederland vertaald en bewerkt door het Nederlands Jeugd Instituut (destijds NIZW).

Resultaat: expliciete beschrijving van doel, doelgroep, methode en randvoorwaarden voor de uitvoering. Trainingen voor coördinatoren en vrijwilligers. Bewaking programma-integriteit door landelijke stuurgroep.

Onderzoeksvorm: (groeps)interviews, observaties, beschrijvingen, analyse, internationale publicaties.

VAN 1 NAAR 2

IS DE INTERVENTIE IN THEORIE EFFECTIEF?

1994 – 1996

THEORETISCHE BEWIJSKRACHT

Interventiemodel beschreven door SCO Kohnstamm Instituut.

Resultaat: interventietheorie (sociale steun verhoogt welbevinden en gevoel van competentie, verbetert opvoedgedrag, leidt tot verbetering gedrag en ontwikkeling kind).

Onderzoeksvorm: (internationale) literatuurstudie.

VAN 2 NAAR 3

IS DE INTERVENTIE DOELTREFFEND?

1994 – 1998

DOELREALISATIE-ONDERZOEK

Resultaat: beoogde doelgroep wordt bereikt, 90% van de ouders is tevreden over Home-Start, Home-Start wordt grotendeels uitgevoerd volgens methodiekbeschrijving en trainingen, Home-Start is goed in te passen in Nederlandse voorzieningenstructuur.

Onderzoeksvorm: vragenlijsten, interviews, registratiegegevens.

1997

EVALUATIE-ONDERZOEK

SCO Kohnstamm Instituut: 54 gezinnen gevolgd van begin Home-Start tot einde interventie.

Resultaat: Door Home-Start vermindert de stress in het gezin, concrete problemen worden opgelost: in 86% van de gezinnen werd het beoogde doel bereikt, moeders voelen zich pedagogisch competentier.

Onderzoeksvorm: vragenlijsten, interviews.

1998

KWALITATIEF ONDERZOEK

door Universiteit Utrecht naar bereik en tevredenheid onder allochtone gezinnen (23 gezinnen en 11 vrijwilligers).

Resultaat: Home-Start staat open voor diversiteit en kan in alle gezinnen worden ingezet.

VAN 3 NAAR 4

IS DE INTERVENTIE WERKZAAM?

2001-2005

EFFECTONDERZOEK

door Universiteit van Amsterdam (54 Home-Start gezinnen, 51 controle-gezinnen).

Resultaat: welzijn van moeders neemt toe, toename van positief opvoedgedrag, moeders worden responsiever en sensitiever. Veranderingen zijn wetenschappelijk gezien betekenisvol. Gezinnen met de zwaarste problemen zetten de grootste stappen voorwaarts. Voor gezinnen met lichtere problemen kan de ondersteuning van Home-Start leiden tot herstel.

(resultaten van een follow-up onder de gezinnen worden gepubliceerd in 2010)

Onderzoeksvorm: quasi-experimenteel design met follow-up (vragenlijsten, observaties en interviews).

2007 – 2009

EFFECTONDERZOEK

door Universiteit van Amsterdam (92 Home-Start gezinnen, 90 gezinnen die andere interventie volgen).

Resultaat: nog niet gepubliceerd.

Onderzoeksvorm: cluster randomized trial (vragenlijsten, interviews, schriftelijke verslaglegging door vrijwilligers).

2008 – 2013

EFFECTONDERZOEK

door Universiteit van Amsterdam.

Effecten van Home-Start en oudertraining (75 gezinnen Home-Start, 75 gezinnen combinatie Home-Start & Triple P).

Resultaat: onderzoek loopt nog

Onderzoeksvorm: RCT, gerandomiseerde toewijzing naar programma (vragenlijsten, interviews en observaties onder ouders en vrijwilligers).

MEER INFORMATIE:

www.home-start.nl

www.uva.nl/opvoedingsondersteuning

REFERENTIES

- **Asscher, J.J., Deković, M., Prinzie, P., Hermanns, J., & van den Akker, A. L. (2009).**
De betekenis van veranderingen in gezinnen die hebben deelgenomen aan het Home-Start programma en voorspellers van deze veranderingen. *Pedagogiek*, 29, 247-267
- **Asscher, J.J (2005).**
Parenting Support in Community Settings. Parental Needs and effectiveness of the Home-Start Program. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam
- **Deković, M., Asscher, J.J., Hermanns, J., Reitz, E., & Prinzie, P. (2010).**
Tracing changes in families who participated in Home-Start parenting program: Parental competence as mechanism of change. *Prevention Science*
- **Dijke, A. van, Terpstra, L. (1998).**
Home-Start tussen tafellaken en servet. Programma-evaluatie Home-Start. Utrecht: NIZW
- **Dijke, A. van, L. Terpstra & Wijmen, A. van (1998).**
Home-Start Handboek. Utrecht: NIZW
- **Dijke, A. van, L. Terpstra & Zwijmen, A. van (1998).**
Vorbereidingscursus voor vrijwilligers. Utrecht: NIZW
- **Dijke, A. van, Terpstra, L. (1996).**
Home-Start in de praktijk. Beschrijving van drie proefprojecten. Utrecht: NIZW
- **Haas, T. de (1998).**
Je geeft geen vis, maar je leert vissen. Kwalitatief onderzoek naar Home-Start in allochtone gezinnen. Utrecht: Universiteit Utrecht
- **Hermanns, J., Van de Venne, L., & Leseman, P. (1997).**
Home-Start geëvalueerd. Amsterdam: SCO-Kohnstamm Instituut
- **Klop, M. & Roelofse, E. (2002).**
Eindevaluatie Home-Start Gelderland. Velp: Spectrum
- **Yperen, T.A van en J.W. Veerman (red.) (2008)**
Zicht op effectiviteit. Handboek voor praktijkgestuurd effectonderzoek in de jeugdzorg. Delft: Eburon